This PDF you are browsing now is a digitized copy of rare books and manuscripts from the Jnanayogi Dr. Shrikant Jichkar Knowledge Resource Center Library located in Kavikulaguru Kalidas Sanskrit University Ramtek, Maharashtra.

KKSU University (1997- Present) in Ramtek, Maharashtra is an institution dedicated to the advanced learning of Sanskrit.
The University Collection is offered freely to the Community of Scholars with the intent to promote Sanskrit Learning.

Website
https://kksu.co.in/

Digitization was executed by NMM

https://www.namami.gov.in/

Sincerely,

Prof. Shrinivasa Varkhedi
Hon'ble Vice-Chancellor

Dr. Deepak Kapade
Librarian

Digital Uploaded by eGangotri Digital Preservation Trust, New Delhi
https://egangotri.wordpress.com/

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

श्रीगणेशायनमः ॥ प्रवर्णेऽस्मिन्मणीयवन्द्रमासरवशाहन्तवारिसञ्चयः ॥ दिनान्तरमोऽम्युपशान्तमन्म
थोनिशाचकारतैःसमुपागतःप्रिये ॥ १ ॥ निशाःशशांकद्योतनीलराजयः क्वचिद्विचित्रंजखपत्त्रमन्दिरम् ॥ मं
शिप्रकारःसरसंवचन्दनंशुचौप्रियेयांतिजनस्यसेव्यतां ॥ २ ॥ सुखासितंहर्म्यतलेमनोरमंप्रियामुखोच्छ्वा
सधिक्रपितमधु ॥ सुतंत्रगीतंमदनस्यदीपनंशुचौनिशीथेऽनुभवंतिकामिनः ॥ ३ ॥ नितम्बबिम्बैःसदुक
लमेखलैःस्तनैःसहारभरौःसवन्दनैः ॥ शिरोरुहैस्तानकरवापवासितैःस्त्रियोनिदाघंसमयंतिकामिनः
॥ ४ ॥ नितान्तनोन्दारसरागरञ्जितैर्नितम्बिनीतांवरशोसनपुरैः । पदेपदेहंसकृतानुकारिभिर्जनं
स्यचित्तंक्रियतेसमन्मथम् ॥ ५ ॥ पयोधराश्चन्दनपङ्कवर्ष्मितास्तथारगौराश्चितहारशेखराः ॥ नित
म्यदेशाश्रयसंक्रमेमनःप्रकुर्वतेकस्मिंनोतस्यमनोसिसंकटे ॥ ६ ॥ समुन्नतश्चेदधिनाकृसंधयोधिमुक्त
वामासिंहरुणीसंप्रतम् ॥ स्तनेषुतच्चंशुकमुन्नतस्तनानिवशयंतिप्रमदासयोवनाः ॥ ७ ॥ सचन्दनाम्भो

शशांकेनचन्द्रमसान्द्योतःनीलराजयः
परम्यधिक्षोऽनेनद्योतोनष्टः ८

नुषास्तऽदोरनुषारगौरनुषारगौरास्पर्शितहारसेवरश्च श्रयोधराविशेषा ।२

M1236
Accession No. 10037
Title:- चंचुवाणि:
पत्रे - 12
Checked 2012

जवनोऽवगाहिनेःसहस्रयष्टिस्नानमणेर्नगर्भितैः ॥ सवल्कलीकाकरनीतलःस्तनैर्विलोड्यतेसुप्तइवाघमन्मथः ॥ ८ ॥ सित
कुहर्म्यकुट्टिमशयासुयोषितांसुखप्रसुप्तानिमुखानिवन्द्रमाः ॥ विलोकयंतिर्यन्त्रणाश्रुसुकशिखरंतिशान्दये
यांतिहृदेवयाणुताम् ॥ ९ ॥ श्रमच्छवातोऽनेरणमरणःप्रथराःसुघातपनापितामहि ॥ नशक्यतेद्रष्टु
मपिप्रवासिभिःप्रियावियोगानलदग्धमानसैः ॥ १० ॥ मटाःप्रवरणातपतापिताभटश्रांतवामहत्यापरिशु
ष्कतालवः ॥ वनान्तरेतोयमितिप्रधाविताविरीक्ष्यविम्बाग्रनसन्तिभंनभः ॥ ११ ॥ सविभ्रमैःसस्मितजिल्ल
धीन्द्रितैर्विलासवत्योमनसिप्रसंगिनाम् ॥ श्रनङ्संदीपनमासुयुर्धते यथाप्रदोषाःशशिधारुसूचयोः ॥ १२ ॥
रवेर्मयूखैरभितापितोभटश्चाधिदह्यमानःपथिनष्पपाशुभिः ॥ श्रवाम्भुरोजिलशीतःप्रसम्भृतःकरांबु
मपूरस्यतनेनिषीदति ॥ १३ ॥ तवामहत्यातपतापित्रमोद्यमःश्रयत्मुहुर्विदारितानने ॥ नहन्यदूरेपित्रजन
मटाधिरोधिलोजिहृश्यलितांग्रके शरः ॥ १४ ॥ विशुष्कराघाहतशीकराभसोऽभिभिर्भानुमतो

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

भितापिताः॥ प्रच्छन्नलोपहृतजन्तार्थिनोनदन्तिनःकेशरिणोपिविभ्यति॥१५॥कुतान्यिमन्यैसविनु
र्म्मरिधिभिःकेतापिनःस्थातशरीरवेतसः॥नभोगिनद्धुनिसमीपवर्त्तिनंकन्तापयत्रेषुनिवेशिताननम्।१६।
विवस्थतानीक्षणतरंशुजालितासयद्भूतोयात्सरसोभितापितः॥उत्सुन्यमेयस्तबितस्यभोगिनःफणातपत्रस्य
तलेनिधीदति॥१७॥समुद्धनाशेषमृणालजालवंविपन्नमीनद्रुतभीतसारसम्॥परस्परोत्पीडनसहतैर्ग
जैःकृतसरःसान्द्रधिमद्दवद्दमम्॥१८॥रविप्रभोभिन्नशिरोमणिप्रभोल्लसिजिह्वहयन्नीढमारुतः॥विषा
ग्नितसर्प्पीतपतापितःफणीनहन्तिमण्डूकुलन्तवाकुलः॥१९॥सफेनलालाध्वनयत्रसंपुटविनिर्गतान्नो
हिनजिह्मनम्रवम्॥तवाकुलान्तिःस्तनमद्रिगह्वरंदवेदृपमाणमहीधीकुलंजलम्॥२०॥पुनर्वनदाहा
न्तशुष्कशस्यप्ररोहाःपरुषवनवेगोन्दिग्धसंशुष्कपर्णाः॥हतवरपरिणायान्त्क्षीणतोयासमन्ताद्दधतिभयमु
द्यैर्धीन्द्यमानावनानाः॥२१॥श्वसितनिविहगाध्वर्जुशीर्णपर्णद्रुमस्थःकपिकुलमुपपातिक्षाननमद्रेर्निकुञ्जम्।

भ्रमंतिशावयस्यःसर्व्वतस्तोपमिश्रुन्शरभकुलमजिह्मंप्रोद्धरत्यभ्रकुक्षान्।२३।विकचनवकुशंभस्रकुसिन्दूरभा
साप्रवलपवनवेगोद्धूतवेगेनतूर्णम्॥तरुविषमपतनाद्भ्रान्तिंजनयाकुलेनादिशादिशापरिदह्यभूमयःपाव
कन॥२३॥श्वनितपवनाविद्धःपक्षीभनांघ्रीषुस्फुरितपतनादुःश्यवंशस्थलीषु॥प्रसरतितृणामध्येत्तश्च
टद्भिःकृतेनेन्द्रयपतिमश्ववर्शप्रान्तस्तोदवाहिनः॥२४॥पतनरवयातैःशाल्मलीनांवनेषुस्फुरितवनव
ग्रोरःकोटरेषुद्रुमाणां॥परिणतरुलमाषाकर्थितःप्राशुयन्काद्रुमनिपवनधूतःसर्व्वतोऽग्निर्वनान्ते॥२५॥ज
ज्ञवयमेन्द्रावन्हिसंतप्तदेहाःसुहृदयसमेतादुद्भवंविहाय॥बहुविधपरिखेदाद्धूतनिर्गत्यकुंजा
जान्विकुलपुलिनदेशंनिम्नगामाश्रयंते॥२६॥कमलवनयितांभःपाटलामोदरम्यःसुरवशलितनिर्वे
सेव्यवन्द्रांशुभारः॥व्रजतुतवनिदाघंकामिनीभिःसयेतोनिशिलवलितसुगीतोद्दम्यपटेसुखेन॥२७॥
ः इतियलिदासकृतौग्रीष्मवर्णनोनाम प्रथमःसर्ज्जः॥१॥सशीकराभोधरमत्तकुञ्जरस्तडित्पताकोऽशनि

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

निशाद्रुमर्दलैः॥समाजतोराजवदुद्धुरंछटंद्वनाशमःकामिजनप्रियःप्रिये॥३॥नितान्तनीलोत्पलपत्रकांति
भिःद्वयिप्रभिन्नाञ्जनराजिसन्निभैः॥समाचितंव्योमघनैःसमंततःश्रोत्रिसगर्भप्रमदास्तनप्रभैः॥४॥तृषा
कुलैश्चातकपक्षिणांकुलैःप्रपाथितस्तोयभरावलंबिनः॥प्रयान्तिमंदंवहुवारिवर्षिणोबलाहकाः
श्रोत्रमनोहरस्वनाः॥३॥चलाहकाश्चाशनिशक्रभूषणाःसुरेन्द्रचापद्युतसुंदरुचः॥सतीन्द्रगोधा
रापतनोन्नतशायकास्तरस्विनोयुगपत्प्रयासिनाम्॥६॥प्रभिन्नवेदुर्ध्वनिभैस्तडागकैःसमाचिताप्रो
स्थितकन्दलीदलैः॥विभातिशक्रेतरत्नभूषिताधराङ्गनेवद्विजतीरशोभया॥५॥सदामनोन्दो
स्तनितोत्सवोत्सवंविकीर्णविस्तीर्णविलासशोभितम्॥सविभ्रमालिङ्गनवुम्बनाकुलंप्रवर्तते॥यकु
लनामघर्हणाम्॥८॥निपातयन्यःपतितस्तरुमान्प्रवृद्धवेगासलिलैरनिर्मलैः॥स्त्रियःप्रदुष्टा
हृदजातविभ्रमाःप्रयान्तिनद्यस्त्वरितंपयोनिधिम्॥९॥तृणावृजैरुद्गतकोमलाङ्कुरैर्घिवित्रनीलैर्हरि

तीमुखवन्दनैः॥वनानिवेध्यानिहरंतिमानसंधिमुषितान्सुरतंपदलैवेदुभैः॥२॥विलोलनेत्रोत्पलशोभितानतैर्मुखैःस
मत्तादुपजातसाध्वसैःसमाचितोसौत्वनिताकलिनीवनस्थलीसमुत्सवत्वंप्रकरोतियेतसः॥७॥अभीक्ष्णमुच्चैर्ध्वन
तांपयोमुचांध्वनांधयन्तीक्षतशर्वरीष्वपि॥नदीप्रभादर्शितमार्गभूमयःप्रयान्तिरागाद्भियानिकाःस्त्रि
यः॥१०॥पयोधरैर्भीमगभीरनिस्वनैर्ध्वनद्भिरुद्यज्जितवेतसोभ्दशम्॥हृतापनर्घाभरणोपितःपतीन्यानि
शंजनेशयनेनिरंतरम्॥११॥विलोलवेनद्रीधनवानिविन्दुभिर्निषक्तविस्वाधरचारुपल्लवाः॥निरस्त
माल्याभरणानुलेपनाःस्थितानिरासाप्रमदाप्रयासिनाम्॥१२॥विपाण्डुरंकीटनजस्तणान्वितभुजंगव
द्वल्कगतिप्रसर्पितम्॥ससाध्वसैर्भेककुलैर्विलोकितंप्रयातिनिम्नाभिमुखंनवोदकम्॥१३॥विभिन्न
पुष्पांनलिनीसमुत्सवाविहायभृङ्गाश्रुतिहारिनिःस्वनाः॥पतन्तिमत्ताःशिखिनांप्रनृत्यतांकलापचक्रे
ष्वनवोत्पलाशयाः॥१४॥वनद्विपानांनववारिसेचनैर्मुहान्वितानांध्वनतांमुहुर्मुहुः॥कपोलदेशाविमलो

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

त्पलप्रभा सभ्रूकपर्यैर्मदवारिभिश्चिताः ॥१९॥ सितोत्पलैश्चारुधनोच्छ्रितोपलाः समाविताप्रस्त्रवणैः समंततः ॥
प्रवर्तयन्त्यैः शिखिभिः समाकुलाः समस्तकांचंजनयन्निभूधराः ॥१९॥ वरस्यसज्जार्जुननीपकेतकीधिव
स्यथस्तरुकुसुमाधिवासितः ॥ सशीकरांभोधरसंगशीतलः समीरणो वस्तकरोतिसोत्सवम् ॥१७॥ शिलोच्च
यैः श्रोणितटावलम्बिभिः कृतावतंसैः कुसुमैः सुगंधिभिः ॥ स्तनैः सहारैर्वदनैः सशीधुभिः स्त्रियोरतिंसज्जनयं
तिकामिनाम् ॥१८॥ तडित्प्रभाशस्त्रधनुर्विभूषिताः पयोधरास्तोयमनावलम्बिनः ॥ स्थिरप्रथा धीमरणा कु
लस्तोज्यलतांहरंतिवेतोद्रुगायत्प्रवासिनाम् ॥१९॥ मालाः वरस्यनवकेशरकेतकीभिरापोजिताः शिलासिव
भ्रांतिपोषितोद्यः ॥ करांगनेषुवरकुंभदुर्मभ्रमीभिरत्यानकूरनवितानवतसकांश्य ॥२०॥ कारंडवहंस प्र
वुरवन्नवर्द्धितांश्च पुष्पावतंससुरभीन्नवकेशपाशाः ॥ श्रुत्वाध्वनिंजलमुचांत्यजितंप्रहोषेशय्याश्च
हंसुरुहात्मधिशंतितार्क्ष्यः ॥२१॥ कुवलयप्रहतनीलेहरन्नैस्तोयनम्रैर्मदुपवनविधूतैर्मन्दमन्दंवलै

भिः ॥ अपहृताभिवचेतस्तोषैरेसेन्द्रधापैःपथिकजनवधूनांतद्वियोगक्लांतानाम् ॥२२॥ मुदितइवचरम्यै
र्वीतपुष्पैःसमंतात्पवनचलितशाखैःशाखिभिर्नृत्यतीव ॥ हसंतीमिवविधातेशद्विभिःकेतकीनांनवस
लिलनिषेकाच्छिन्नतापोवनांतः ॥२३॥ शिलाशिखरुन्नमालांमालतीभिःसमेतोकुसुमितनवपुष्पैर्यथि
कांकुरुतेश्य ॥ विकचनवचरम्यैःकर्णिकारैर्विधूतांरवपतिजलसेकैश्चारुकांतवत्यालमस्यः ॥२४॥
हरितियुवसमभ्रैरुन्नतैर्हारयष्टिरुविरनवरत्नाभायतैश्रोणिबिम्बैः ॥ नवजलकणसंगात्केतकी
कुडुनांनोमनाजिंतलितवलिविभंगैर्मध्यैःशिवनार्य्यः ॥२५॥ नवजलकणसंगाच्छीततामादधा
नःकुसुमभरनतानांलासयंपादपानाम् ॥ जनितसुरभिगंधिःकेतकीनांरजोभिर्यहरतिनभस्वा
न्प्रेषितानामनासि ॥२६॥ जलभरमिलितानामाश्रयोस्माकमुच्चैरपमितिजलसेकैस्तोयदास्तोयन
म्राः ॥ अतिशयपरुषाभिर्भीषयंतिःशिखाभिःसमुपजनितनाशंहरयंतीवधिंध्यम् ॥२७॥ बहुगुणा

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

रमणीयः कामिनीवित्तहानीतरूविटपत्तानां धोधवोनिर्विकारः॥जरत्समएष प्राणिनांप्रा
णाहेतुर्दिशतुतवहितानिप्राप्तमोवांछितानि॥८॥ इतिकालिदासकृतौप्राविद्वरानोनामद्वितीय
सर्गः॥२॥काशांशुकाविकचपद्ममनोज्ञवक्त्रासोन्मादहंसरवनूपुरनादरम्या॥आपक्वशा
लिरुचिरानतगात्रयष्टिःप्राप्तशरन्नवधूरिवभातिसम्या॥१॥निर्मलमाकाशमयंदामहीपति
र्मुक्तापयोधरभरानतमध्यभागा॥मत्तालसेगमनविभ्रमनादमेखलाशस्यप्रतीकानमधत्तसारम्॥२॥धान्यो
र्वीनांशुकीलतासुयवनानियमान्तरीभिः॥३॥यत्तांमनोज्ञासकरीरसनांवलाया:पश्यंत
स्थितांशिताग्रजघनांनिहरा॥नद्योविशालपुलिनान्तनितम्बविम्बान्मन्दंविलम्बगमनाःप्रयान्ति
ह्वाद्य॥४॥व्योमबुधिद्रुजतशंखमयूखजालैर्धृत्वाम्बुभिर्नवसुतपशतशःप्रपाते॥उत्प्रे

श्रीराम
श्रीराम
श्रीराम

श्वेतपद्मिप्रसभंनभस्वान्॥११॥सोन्मादहंसमिथुनैरुपशोभितानिस्वच्छानिफुल्लकमलोत्पलभूषितानि॥
मन्दप्रवाहपवनोद्धतवीचिमालान्युत्कण्ठयन्ति हृदयंप्रसभंसरांसि॥१२॥नद्यःघनुर्वलनदीर्घजलप्रवेग
हंसेषुसोत्सवमनीस्फुरितानिधत्ते॥धुन्वंतिपक्षपवनैर्ननभोवलाकापश्यंतिनोन्नतमुखा
गगनांमयूराः॥१३॥इत्यप्रयोगनहितान्शिविनोविहायहंसानुपैतिमदनोमधुनप्रगीतान्॥मुक्ता
कदम्बकुटजार्जुनसर्जनीपानस्पन्दानुपैतिकुसुमोद्गमश्री॥१४॥सेफालिकाकुसुमनागम
नोहनगंधिसोन्मादषट्पदकुलप्रतिनादितानि॥वर्ष्मनसस्थितमगीनयनोत्पलानिप्रोत्कण्ठय
न्तुपवनानिमनांसिपुंसाम्॥१५॥कह्लारपद्मकुमुदानिमुहुर्विधुन्वन्सस्संगमाद्धिकशीतल
तामुपेत्य॥उन्मत्तवेगतिचलितापवनंप्रभातेपद्मानलेजनुहरंतहरेणाम्॥१६॥संपन्न
शालिनिवपाद्रतभूतलानिस्वस्थस्थितप्रचुरगोकुलशोभितानि॥हंसैःसमारसकुलैर्मनिनादिता

निसीमंतनागिाजनलिन्दगांश्रमोदम्॥१७॥हंसैर्जिताश्रमनैर्गतिनम्रगाणांसंमोहनैर्विविधशैलेर्मृदव
वन्द्रकान्तिं॥नीलोत्पलैर्मदकलानिविलोकनानिभ्रूविभ्रमश्रमविनोदनसंभिस्तरैः॥१८॥श्या
मास्तनाःकुसुमभानतनप्रवालाःस्त्रीणांहरंतिधनभूषणावाहुकांतिम्॥स्नानावभासविमलस्मितव
क्त्रकांतिंवक्त्रेपुरविलासवमास्तनीच॥१९॥केशान्तिनांतघननीलविकुंचिताग्रानापूर्यंति
वनितानवमालतीभिः॥कर्णोत्पलंवदनकांचनकुण्डलेषुनीलोत्पलानिविविधानिनिवेशयंति॥२०॥हं
सैःसवन्दनसैःस्तनभरनतानिश्रोणीतटानिविमलैरसनाकलापैः॥पादाम्बुजानिकलनूपुरशोभ
नैश्वनार्य्यःप्रहृष्टमनसोद्यविभूषयंति॥२१॥स्फुरत्कुमुदविलासनीलकुसंस्थितानांपेनेधनम
णिभासंवनिर्णाभूषितानाम्॥श्रियमतिशयरूपांव्योमतोयाश्रयाणांवहतिविशालमेघंचन्द्रतारा
वलीरुचिम्॥२२॥इतिकुमुदसंज्ञाहायनोद्यातिशीतांविशतिजलसमृद्धिंविरूपाश्यमेघाः॥वि

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

शतकलुषममःश्यामंपङ्काधनीत्रीविकलंकिरणावन्द्व्योमतानाविकीर्णाम्॥२३॥दिवसकनमयूरै
र्वर्धमानप्रभातेयत्नपुचीतमुखाभपङ्के जंज्ममतेऽघ॥कुमुदमीपीविधत्तेलीलयावन्द्रबिम्बेहसित
मिववधनांप्रोषितेषुप्रियेषु॥२४॥अमितनयनलक्ष्मीलक्षकोत्पत्तिलक्षैर्हृतनवकज्ञोभं
लक्ष्यलक्ष्मस्वनेषु॥अधनरविनशोभांवध्रजीवेत्रियाणांपथिकजनइहानीनोहितिभ्रांतचित्तः॥२५॥स्त्री
णांविधायवदनेषुशशांकलक्ष्मीहास्यविशेषवदनेकुमुदाकनश्रीः॥वंधकर्कीतिमधनेषुमनोहनेषुवधि
प्रियातिसुभगाशनरागमश्री॥२६॥विकचकमलवक्त्राफुल्लनीलोत्पलाक्षीकुसुमितनवकांतिव्याकु
लास्त्रमिचवाशः॥कुमुदरविनहासाकामिनीलोलभृंगैरयमुपहरतुशनदुश्चेतसिप्रीतिमत्रास॥२७॥
इतिश्रीकालिदासकृतौशरदृतौनोनामसप्तमोयः सर्गः॥अथनवप्रवालो द्रुमशस्यरम्यः प्रफुल्लनीलोत्पल
पत्रकांतिः॥विलीनपद्मः प्रियतमुषानोहरंतकालःसमुपागतोयम्॥१॥ मनोहरैकुंकुमरागगौ

रुपिंडैःसुधाचकुन्देंदुनिभैश्चहारैःविलासिनीनांहृदयानिलीनां मंत्रांतिलयनेस्तनमण्डलानि॥३॥नवकु
मुंभेर्विलासिनीनांप्रयातिसंगंवलयांगदानिनितम्बिबिम्बेषुनवंदुकूलंनतन्वंशुकयौनपयोधरेषु॥४॥का
श्चीजरोः काञ्चनरत्नभिन्नैर्भूषयतिप्रमदानितम्बान्॥ननूपुरैर्हंसरुतंभजद्भिः पादाम्बुजान्यम्बुजकां
तिभाञ्जी॥६॥गात्राणिकालीपकवद्विंबानिसपत्रलेखानिमुखाम्बुजानि॥शिरांसिकांताशुरुधूपि
तानिकुर्वंतिनार्यःसुरतोत्सवाय॥५॥रतिश्रमंद्वामविपाणुवक्त्राःप्रायेणहर्षाभ्युदयेरुएपः॥हसंति
नोद्यैर्दशनाग्रभिन्नान्त्रिचस्मनानधरानचेन्द्य॥६॥पीनस्तनोरस्थलरत्नभागशोभामासाद्यनरीडनजान
खेदः॥स्त्रीणांरतेस्तद्विनेयतस्मिन्रागंदधतीकोवासिशीतकालः॥७॥प्रभूतशालिप्रकरेशिवानिमृगांगणा
न्यथिभूकिनानि॥मनोहरैकुंकुमरागगौरीसीमंतरागंपुरुषायनिधेनः॥८॥प्रफुल्लनीलोत्पलशोभि
तानिअन्येक्षकादम्यविघट्टितानिप्रसन्नतोयानिसुशीतलानिसरांसियेनांसिहरंतिपुंसम्॥९॥पावंधजनी

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

हिमजलशीतैरा घूयमानासततमरुद्भि:॥प्रियेप्रियंश्रप्रियविद्रयन्तीविषादुनांयातिविलासिनीव॥२०॥
सुराशयामोदसुगंधिवन्त्रेनिःश्वासवातेसुरभीकृतांगे॥पत्यौगाढंयातिविनिद्रशायीशेतेजनःकामरसानु
विद्ध:॥२१॥दन्तच्छदैःसव्रणरक्तविद्धैस्तनैश्चपाराप्तनखक्षतानि:तेरे॥सस्त्यतेनिर्दयमंगनानारतोय
यौगोनवयौवनगर्वनाम॥२२॥कांविद्धिभूषपतिरर्थरागशून्यैरुपांतरोषारुणपक्ष्मलाक्ष्य:॥दन्त
च्छदंप्रियतेनानिपीतशान्दन्तानतिमन्तमुपक्रमंतेनिनीन्दयतेच॥२३॥अन्यापुराकामसुरतश्रमार्त्तावन्तेग
तारात्रिप्रजागरविपाटलनेत्रयुग्मा:॥शय्यातलेशरलितालतयेशयानिनंद्रयान्तिमदुसर्व्वकृतो
भितपत्रा:॥२४॥निर्म्मोल्यदामपरिभूक्तमनोज्ञगंधंमूर्द्धपनीतघनशीतशिरोरुहांता॥पीनोन्नत
स्तनभरानतगात्रयष्टि:कुर्वंतिकेशरचनामपरास्तरूपा:॥२५॥अन्याप्रियेणापनिभुक्तमवेक्षगात्र
हर्षान्वितातधिनिताक्षरभागशोभाकूपासकंपरिदधातिनवन्तवाक्षी॥यान्तिम्बिनीलललितलतकुत्रि

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

अन्यासुरतश्रमापनयनंकुर्वंतासुसिथिलैर्मृदुगात्रयष्ट्या॥मन्दंसमाधिविपुलोरुपयोधरंतामभ्यर्णनंवि
दधातेप्रमदाश्रशांतम्॥२७॥बहुगुणरमणीयोयोषितांविनोदहेतुरशनपि॥नहरतिकुरुतेनवहुशालिखांकुरतेग्रामसीमा॥तं
मदशनमनोन्दःक्रोध्यमाप्तोपनीतंप्रदिशतुहिमपुत्रोवःसुरवंदितएषः॥२८॥ इतिश्रीकालिदासकृ
तौहेमन्तवर्णनोनामचतुर्थसर्ग:४॥ अथ पञ्चमःशालीन्कुवयाकलान्तिनिरूविस्थितश्रोत्रियनिनादशोभि
तम्॥प्रकामकामंप्रमदाजनप्रियंवपुःकलेशशिशिरावदंशरुणु॥१॥निरुद्धवातायनमन्दिरोदरहुताशनो
भानुमतोगभस्तय:॥गुरुस्तनासंस्तवनासयौवनाप्रयान्तिनिद्रालेत्रजनस्यसेव्यताम॥२॥नयत्नवन्द्र
मरीचिशीतलंनहर्म्यपृष्ठंशरदिन्दुनिर्म्मलम्॥नवापवःसान्द्रतुषारशीतलंजनस्यचित्तंरमयतिसंप्र
तम्॥३॥तुषारसंघातनिपातशीतलाःशशाङ्कभाभिःशिशिरानाम्भस:॥विपाण्डुतांनयतिवयेविभिन्नतां ज
स्यसेव्यानभवतिचात्रय:॥४॥ग्रहीततन्तुच्छदिनेपनस्त्रजःसुवासनामोदितवन्त्रकेशज:प्रकामकान्ता

ऊरुधूपवासितावि शंतिशय्यांऽहंमत्सुकाःस्त्रियः॥९॥निरीक्ष्यमर्दनूरुनाभिलाषिराःस्त्रियोपना घान्समदा
विसस्मरुः॥कृतापना धान्यदृशोविनिर्जिताम्स्वेपयूतासधस्मन्द्वेतसः॥८॥प्रकामकामैर्वपुभिःसनिर्दयै
श्चसुदीर्घोत्सवभिरामिताश्चिरम्॥भ्रमंतिमंदंश्रमखेदिनोरवःक्षोपावसानेनवयौवनाःस्त्रियः॥७॥मनोन्द
कूर्म्मसकपीठिनस्तनाःसरागयौवोपविभूनोरवे॥निवेशयन्त्यःस्वयनीनशिरोरुहैर्द्विभूषपंतीवहिमा
मःस्त्रियः॥६॥यथोधरैःकुंडुमरागरंजितैःसुखोपसेव्यैर्नवयौवनोद्गमैः॥विलासिनीभिःपरिषीडितोरस
स्वपंतिशीतंयमिवप्रकामिनः॥५॥सरोधिनिस्वासविकंपितोन्मदंमनोहरंकामिरतिप्रबोधनम्॥निशा
सहस्राःसहकामिभिस्त्रियःपिबंतिमद्यंसदनीयमुत्तमम्॥४॥निशावसानेपरिरुन्दसःपरिश्रमव्याकु
लविलवक्त्रयः॥कृतापराधान्पयोवितःपतीन्परीप्सजंतेशयनेनिरंतरम्॥३॥अथोत्तमद्रागा
योषिदेकाप्रभातेकृतमित्युकथाऽतापसुरांतिकंनेतुं॥प्रियतमयाभुजंतीन्द्यमाणास्तदेहंव्रजंतिशय

श्लथबंधनानिगात्राणिकांदर्प्पसमाकुलानि॥समीपवर्त्तीप्रियकामुकेषुसमुत्सुकाएवभवंतिनार्य्यः॥
५॥तन्नूनिपाणिपरिसंभ्रमाणिमुहुर्मुहुर्जघनस्थलानि॥अंगान्यनंगप्रमदाजनस्यकरोतिलावण्य
समभ्रमाणि॥१०॥नेत्रेषुतोयंनवमदिरांतसेषुगंडेषुपांडुःकठिनस्तनेषु॥मध्येषुनिम्नोजघनेषुपीनस्त्री
णांमनोवहुधास्थितोघः॥११॥भ्रूक्षेपनिर्द्रावितसंविभ्रमाणिवाक्यानिकिंविन्मदनालसानि॥भ्रूक्षेप
जिह्मानिवयोन्दितानिवकारकामःप्रमदोत्तमानाम्॥१२॥प्रियंकुरालीयककुंकुमानिस्तनाङ्गरागेषुविच
र्त्तितानियान्तिप्यतेवन्दनमङ्गनाभिर्मदेनसाभिर्मृगनाभिपुन्नम्॥१३॥गुरुस्तनाध्यासविहायनूनंतनू
निलान्तरारक्तसरोजितानि॥शिलातलान्यातपशुष्कधूपितानिधत्तेजनःकाममदालसांगः॥१४॥पुंस्कोकिलश्च
नरसेनमत्तःप्रियामुखंचुम्बतिरागहृष्टः॥गुंजद्विरेफोप्यपमम्युजानिन्दिनंस्त्रियायाःप्रकरोतिवाटु॥
१५॥आम्रस्तनाधिष्ठुमरागनाम्राःसपल्लवाःपुष्पयवंदधानाः॥कुर्वन्त्यशोकाहृदयंसशोकंनिर्नीक्षमाणास्तदेहंव्रजंतिशय

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

यौवनानां ॥१६॥ नाम्रप्रवालैः स्तबकावनम्राश्चूतद्रुमाः पुष्पितयाङ्गनाभिः ।
प्रासुस्फुरन्मानमसृङ्नानाम् ॥१७॥ मत्तालिहेलाकलगीतरम्यं पुष्पासवक्षीबपिकाभिनीतम् ।
कुर्वन्ति कामिमनसां सहसोत्सवारंभुताः विमुक्तकलिकासमृद्धयमाणाः ॥१८॥ कान्तानवद्युतिमुखाम
बिरोदुतानां शोभापरं कुवलयद्रुममञ्जरीणां दृष्ट्वापि वेस हृदयस्यभवेन्नकस्य कन्दर्पबाणपतनव्यथितं हि
वेतः ॥१९॥ आदित्यवक्त्रैस्तटजैर्मरुद्भावर्धतैः सर्वत्रकिंशुकवनैकुसुमावनम्रैः ॥ सघोषसंतसमयेनसमागे
तोयंरत्नांशुकानवधरीवभाति भूमिः ॥२०॥ किंकिंशुकैः शुकमुखच्छविभिर्न्नएवं किंकर्णिकारकुसुमैर्न
रुतंमनोज्ञं माद्यत्कोकिलनो कलंचचंभिपुनरद्यमधुरैर्वचोभिर्यन्नामनः सुवदनानिहतंनिहन्ति ॥२१॥ पुं
स्कोकिलैः कलरवोभिरुपांतहर्षं जाह्नन्मदस्खलनशीलवधांसिधीरः ॥ एजान्वितंस विनयंहृदयंदारो
नपर्व्वकुलंकुलटेहीपहरंतवघनाम ॥२२॥ आवम्यपन्कुसुमितांसहकारशाखांविस्तारयन्यरभृतस्यव

नवासाङ्गमत्यंहसंनी ॥२३॥ अगुरुसुरभिधूपामोदितान्केशपाशान्रशितकुसुममालानघुन्वतीकुंचिताग्रा
न् ॥ त्यजतिगुरुनितम्बान्निम्नमध्यावसानामुषसिशयनशय्यीकामिनीयंमिशोभाम् ॥२४॥ कनकवलयकां
तैःसघनवाम्बुजातैःश्रवणावधिनिषक्तैःपाटलोपांतनेत्रैः ॥ उषसिवदनविम्बैरंससंशक्तकेशैः प्रियइवरज
नमध्येसंस्थितायोषितोघः ॥२५॥ एभुजपरिवृत्तस्फीतकिंचिन्नितम्बमध्यासतनभरगुरुत्वेदान्मन्थरंमन
व्रजन्त्यः ॥ सुरतशयनवेश्मन्येशमासुप्रहावर्द्धतिहवसयोन्दोःवेशमेनास्तरुणः ॥२६॥ नरवपदवित
भाषान्वीक्ष्यमाणास्तनांतानवधिशरत्नेयोऽतंदंतभिन्नंस्मरशत्रयः ॥ अभिमतरसमेतंमन्दपंत्यस्तरुणय
सीधनुरूपकालेभूषयंत्यात्मनानि ॥२८॥ प्रियगुरुविकारःशारदाश्लीन्कुरम्यःप्रसन्नसुरतवेलिर्जात
कन्दर्पहर्षः ॥ प्रियजनरहितानांवित्तसंतापहन्तुःशिशिरशमयमस्बःश्रेयशेवोस्तुनित्यम् ॥२७॥ ॥ ॥
इतिश्रीकालिदासकृतौशिशिरवर्णनोनामपञ्चमःसर्गः ॥५॥ प्रफुल्लवतुरतीन्द्रणाशायकोहिरेफ

अत्य ४ कलयः ४

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

मारुह्य कुसुमतल्पं शयीरन्। तमसि वेणुसुरजप्रसन्तावसन्तपोषः समुपागतः प्रिये॥१॥ नतद्वनं यन्नफलान
तरुमं नतत्पल्वलं यन्नसुतुङ्गकोकिलम्॥ नकोकिलोसौनबकूजयद्वनं नबर्हिणं जातमदं नहृष्यते॥२॥
द्रुमाःसपुष्पाःशशिनंसपद्मास्त्रियःसकामाःपवनःसुगन्धिः॥सुखाःप्रदोषाःदिवसाश्चरम्याःसर्वंप्रियेचारुतरं
वसन्ते॥३॥ वापीजलानांपरिमृद्यतानांश्रोणीभासांप्रमदाजनानाम्॥ यूनांद्रुमाणांकुसुमान्वितानां
हर्षोभवत्यप्रमयंवसन्ते॥४॥स्तनेषुहाराःशिशिरद्रवन्तोद्रुमेषुसंगच्छतयाःकलानि॥ प्रयान्तिनिःशङ्कमन
ङ्गसौख्यंनितम्बिनीनांजघनेषुकाञ्च्यः॥५॥कुसुमरागारुणितेद्रुकूलैर्निर्तम्बविम्बानिविलासिनीनां॥
दीनांशुकैःकुङ्कुमरागगौरैरलंक्रियन्तेस्तनमण्डलानि॥६॥करोषुयोक्तंनवकर्णिकारंस्तनेषुहारास्त्यज
केचशोकाः॥शिरीषपुष्पंनवमृत्तिकायाःप्रयान्तिकान्तिंप्रमदाजनस्य॥७॥सपत्रलेखेषुविलासिनी
नांवक्त्रेषुहेमाम्बुरुहप्रभेषु॥स्तनान्तरेमौक्तिकसंगजान्तःस्वेदःक्रमोविस्तरतारमुपैति॥८॥उच्छ्वासयंत्यः

मालिरित्थं॥वापीर्विधायातिहृद्यनिहरन्नराणांनीहारपूतनिलयामलभोगवस्त्रे॥२३॥कुन्दैःसधिभ्रमवध्
हसितवदनैर्नमालतीनांसुपवनानिमनोहराणिचित्तमुनेरपिहरन्तिनिष्कलङ्कंप्रायोगराङ्गमलिनानिमनां
सिधुसाम्॥२४॥श्रोणीतटेमेखलहेमसूत्रंनास्तनशङ्कहाराःवस्त्रंचचर्चाशिथिलीकृतंगात्रयष्टेः॥मांसेमधौ
मधुरकोकिलभङ्गनादैर्नाप्नोतिहर्षंतिहृदयंप्रसभंनराणाम्॥२५॥नानामनोज्ञकुसुमद्रुमपादपीतानानाद्रुमा
न्यपृष्ठतिनरःकुरुतेशनुद्देशान्॥शेतेयजालंतपतिनहृशिरंतानानाद्रुमाजनाःक्रीतिभवोमुद
मेतिसर्वैः॥२६॥नेत्रेनिमिलयतिसोत्कलितंपतिमोहंब्रूतेगिरेविरुगाद्धिविरोतिवोधैः॥कान्तावियोग
पटिखेदितयित्वलतिंहृत्वाध्वगःकुसुमितान्सहकारवृक्षान्॥२७॥समहृद्यधुकराणांकोकिलानांवनादैः
कुसुमितसहकारैर्दुर्निरीक्षोरुथस्यः॥इषुभिरिवसतीन्द्रोमानसंमानिनीनांहरतिकुसुममासोमन्मथ
दीप्यमानः॥२८॥इहविरचनकान्तयुक्तिभेदैरुपचयैर्दुवनविधानवत्कन्दलपुष्पम्॥अभिसुख

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

मभिवीक्ष्य कामदेहापिमार्गेमिरनशरयनीनोमोहमेति प्रवासी ॥२९॥परभृतकुलगीतैर्लोहितैः शु
ष्कवा वंशीतरुशतमयपाकुन्दपुष्पप्रभाभिः॥ वनधिरुतयकालिंपदृत्वैसाभिरामैरभिभवतिवसंतःका
मिनीनामिदानीम् ॥३०॥आकंपितानिहृदयानिमनस्विनीनांकांते प्रफुल्लसहकारलताधिवासैः॥ऽ
दृत्तास्यैः वनभ्रतस्यमदाकुलस्यश्रोत्रप्रियैर्मधुकरस्यवगीतशब्दैः॥३१॥रम्याप्रदोषसमयः पटुचन्द्रकां
तिः पुंस्कोकिलस्यविरुतैर्यवनः सुगंधिः॥मत्ताद्विरेफविरुतैर्निशिश्रीधुपानसर्वेहिसास्वतमिदंकुसुमा
युधस्य॥३२॥बहुकुसुमसुरम्यःकामिनीकामृतः पथिकजनवधूनांचित्तसंतापहेतुः॥मधुकरयिवनारे
तिवातप्रयत्नः प्रदिशतुसुखमाशुप्रापशस्तेवसंतः॥३३॥हिमशिशिरवसंतश्रीष्मवर्षाशरत्संस्तन
पवनद्युनाम्भोरुहस्योपीडाम्युपानैः॥सुखमनुभवनाजस्त्वद्वियोगंतुनारीश्चिरमतलतल्पाजाशर्वरी
रिणुपद्यैः॥०॥इतिश्रीकालिदासकृतौवसन्तवर्णनोनामषष्ठःसर्गः॥०॥समाप्तमुत्तरमेघः॥१८५॥ग्रं०७५॥सम्ग्र

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

[OrderDescription]
,CREATED=22.10.20 15:06
,TRANSFERRED=2020/10/22 at 15:07:49
,PAGES=12
,TYPE=STD
,NAME=S0004406
,Book Name=M-1236-KATUNAVI
,ORDER_TEXT=
,[PAGELIST]
,FILE1=00000001.TIF
,FILE2=00000002.TIF
,FILE3=00000003.TIF
,FILE4=00000004.TIF
,FILE5=00000005.TIF
,FILE6=00000006.TIF
,FILE7=00000007.TIF
,FILE8=00000008.TIF
,FILE9=00000009.TIF
,FILE10=00000010.TIF
,FILE11=00000011.TIF
,FILE12=00000012.TIF
;

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection